

Jan Glantz

NÅGOT ATT SIKTA PÅ

NÅGOT ATT SIKTA PÅ

av

Jan Glantz

Pärmfoto: Ari Aho (föreställer Beda Stjerncrantz målning
Rabbelugn)

(c) 2015 Jan Glantz

Julkaisija: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9 789523 189317

PROLOG

September

Året innan

Hon hade planerat mordet på sin make i flera månader och alla detaljer hade tagits i beaktande. En kedjereaktion av små händelser skulle leda till hans oundvikliga död. Alla dessa små detaljer var beroende av varandra, men hon var inte orolig för att något skulle gå snett. Även om mordet misslyckades, skulle inga spår leda till henne och hon fick då i lugn och ro planera nästa steg. Det var något att sikta på.

Sofia Strömstam hade planerat mordet under en månads tid. Hon hade mätt avstånd, tagit tid med klockan och studerat solens strålar. Hon hade tränat hunden och iakttagit dess beteende. Hon hade kalkylerat sannolikheter och begrundat den optimala tidpunkten för mordet. Hennes make skulle dö i ett vittnes närvaro och denne skulle vid behov tvingas att medge hennes alibi.

Det bästa var, att ingen skulle förstå att det var ett mord, utan det skulle betraktas som en tragisk olyckshändelse.

Sofia tittade omkring sig för att ännu en gång gå genom alla detaljer. Bara ifall något oförutsett skulle dyka upp i sista stund. Något som gjorde att hon måste skjuta upp dådet. Hon fnissade för sig själv. "Skjuta upp." Inga skjutvapen skulle vara inblandade i det perfekta brottet. Det fanns varken pistol eller gevär att sikta med. Även det var något att sikta på.

Hon tittade upp mot den molnfria himlen och lyfte handen för att skymma ögonen. Sofia följde solstrålarna, som lyste upp stranden mittemot platsen där hon stod. Strax bakom den avlägsna stranden skymtade den väg, där

hennes vittne skulle komma körande med sin bil. Hon visste att dagens ljus skulle reflektera bilen så att hon såg den väl, när den körde på vägen vid stranden. Inga andra bilar väntades komma längs den stillsamma vägen mot herrgården.

En bred vik avskilde stranden, där Sofia stod, från stranden mittemot. Hon befann sig på den privata udde, som hennes man hade köpt för tio år sedan, långt innan hon hade träffat honom. Sofia visste att det skulle ta exakt två minuter för bilen att komma från stranden, där den reflekterades, till det smala näset, som förband udden med fastlandet. Från det näset skulle det ta ytterligare en minut innan bilen var framme vid den plats där hon stod. Det var under den minuten som allt skulle hända.

Sofia Strömstam tittade en sista gång ut över havet. Hon sniffade i luften som om höstvindarna hämtade med sig en lukt av fara. Som om en instinkt ville avråda henne från det enorma brottet i sista stund. Hon kände inget. Nästa gång hon tittade ut över havet skulle hon vara änka. Hon skulle vara Sofia Andersson igen, för hon tänkte ta tillbaka sitt flicknamn efter att hennes man var död.

Hon vände om sig och tittade på herrgården, som snart skulle vara helt och hållet hennes. Byggnaden hade två våningar och dess rappade vägg hade målats gul för fem år sedan. Framför själva byggnaden hade man i tiderna byggt en pompös ingång, som bestod av en rad med tre tjocka pelare. De höll upp ett tak, som samtidigt fungerade som golv till en utomhusveranda på herrgårdens andra våning. Sofia tittade upp mot verandan och kollade att allt såg ut som det skulle. Hon gick mot ingången och stannade en bit utanför pelarna för att ännu en gång titta upp mot verandans kanter. Allt verkade vara OK. Hon gick mellan pelarna in i herrgården.

Sofias man, Atte Strömstam, var i full färd med att tvätta tamburens fönster vid ytterdörren. Det var en viktig del i hennes plan och Sofia hoppades på att Atte inte skulle vara alltför snabb med sin uppgift. Hon hade beställt hans

fönstertvätt som en del av herrgårdens höstrutiner och Atte hade inte haft något emot att det skulle utföras just denna dag. Hon serverade sin äkta make ett brett leende och han besvarade det glatt. Sofia lade till en nästan omärkbar blinkning för att väcka hans intresse. Det skulle behövas senare.

Sofia sade ingenting, men hon gick självmedvetet mot trapporna som vette till andra våningen. Hon visste att Atte följde henne med blicken. Även om sovrummet befann sig på andra våningen, visste hon att Atte inte skulle följa efter henne. Det skulle inte bli några sängkamarbestyr. Deras gäst skulle nämligen anlända snart. Vittnet till Attes död.

I sovrummet stod dörren till verandan på glänt. Precis som den skulle. I dörröppningen låg Titti, deras gamla, gråhakade schäfer. Hunden njöt av det svala höstvädret, som blandades med värmen från rummet. När Sofia närmade sig, lyfte hunden lite på sitt huvud. Den dunkade sin svans två gånger mot golvet av entusiasm att se matte. Ingenting skulle dock få den gamla hunden att resa sig från sin plats innan det var matdags. Fel. En sak skulle få fart på den.

Sofia steg över hunden och gick ut på verandan. Hon gick till kanten och tittade mot näset, varifrån bilens ljud skulle komma. En lätt bris fick hennes långa, blonda hår att svaja och förskräckt vände hon sig mot vinden. Det hade hon inte tänkt på. Om det blåste hårt från fel håll, skulle ljudet från bilen kanske inte nå dem. Hon lugnade sig snabbt. Till och med vädrets makter ville släcka Atte Strömstams liv. Det blåste från rätt håll.

De enorma krukorna stod precis som de skulle. Det bildade en rad längs verandans kant som om de vore ett räcke. De fylldes av färggranna blommor, som fortfarande piffade upp herrgårdens fasad även om sommaren var över. Raden med blommor mitt längs väggen fick det att se ut som om herrgården hade en vacker rosett. Det vackra bandet var dock dödligt.

Krukorna hade köpts in förra våren för att fungera som ett naturligt räcke till den renoverade verandan. De var så tunga att det hade behövts en lyftkran för att placera dem på verandakanten på just den plats där pelarna nedanför höll upp taket, eller verandans golv. Ett misstag hade dock gjorts vid planeringen av verandan. Det fattades en kruka, och det ledde till att räcket inte blev komplett. Under hela sommaren hade det varit en öppning i bandet av krukor. Små barn förbjöds att gå till verandan för att de inte skulle trilla ner på marken framför herrgårdens ingång. Det var efter det som Sofia fått sin idé om hur hon skulle bli av med sin make.

Sofia lade båda händerna på den kruka som hon hade köpt en vecka tidigare. Under morgonen hade hon placerat kukan i den öppning som hade retat dem hela sommaren sedan räcket hade bristfälligt skapats. Öppningen i räcket hade äntligen täppts till. Bandet av krukor såg äntligen komplett ut även om det inte var det. Sofia ruckade på kukan och konstaterade belåtet att den var lättare än de andra, bestående krukorna, som var så tunga att ingen skulle kunna flytta på dem. Den nya kukan var ändå tillräckligt tung för att vara dödlig.

Hon tittade över sin nyanskaffade kruka mot platsen nedanför. Allt var klart. Sofia tittade på sitt armbandsur och konstaterade att hon hade fem minuter på sig.

När hon gick tillbaka över verandan för att stiga in i sovrummet, stannade hon plötsligt upp. Hon såg att Titti stirrade på henne. Anade hunden något? Schäferns stora bruna ögon tittade rakt i Sofias blåa ögon med en gammal tiks klokhet. Sofia kände hur något högg i hennes hjärta och hon mindes de fem år som hon hade känt Titti och Atte. Det var Tittis öde som bekymrade henne. Hon böjde sig ned och klappade tiken på huvudet. Den gamla hunden lade sig tillrätta igen och Sofia gick nedför trapporna.

När Sofia passerade sin fönstertvättande man, sökte Atte hennes blick med sin. Hon besvarade honom och log igen. Han höll på att avsluta torkandet

med en handfull tidningspapper. Sofia fortsatte ut och ställde sig strax framför pelarna, platsen för blodsådet.

Sofia tittade ännu en gång upp mot raket och kukan, som glänste nyare än de andra. Hon mindes öppningen som varit på det stället tidigare och hur hunden hade stått där, ivrigt skällande. Varje gång tiken hörde ljudet från en bil, som närmade sig gården, brukade den rusa huvudlöst ut på verandan. Titti brukade ställa sig i öppningen mellan två tunga krukor utan att falla eller hoppa ned. Nu fanns den öppningen inte längre.

Sofia drog djupt efter andan. Hon började känna fjärilar i magen, men ingenting skulle få henne att slopa planen. Om en stund skulle hennes man vara död. Hon kände hans blickar i sin rygg, när hon blickade ut över fjärden. Hon andades i korta andetag och hon ville hellre dra lungorna fulla med frisk luft. Det gick inte och hon tittade nervöst på sitt armbandsur. Det skulle ske strax. Hennes vittne, Attes brorson, brukade vara punktlig.

I samma stund reflekterade höstsolen bilens lackerade ytor över fjärden. Den kändes som en bedövande laser och det var det dags att agera. Reflektionen av den ankommande bilen försvann bakom några buskar. Sofia hade två minuter tid att locka Atte till döden. Två minuter innan bilen skulle styra fören från näset för att närma sig herrgården.

Sofia vände om sig och tittade Atte rakt i ögonen. Ordlöst nickade hon med sitt huvud bakåt så att han skulle förstå att komma ut. Han var inte sen att lyda. Herrgårdens ägare lade ämbaret med fönstertvättmedel åt sidan och gick ut mellan de vitmålade pelarna. Under några sekunders tid tittade han förnöjt på sin hustru. Många hade kallat henne för kall, men Atte själv tyckte att hennes stil var lämplig för honom. Och aldrig hade hon sett så passionerad ut som nu.

När hon lyfte sina armar för att locka honom till henne, var han inte sen att lyda. Hennes oväntade, spontana kärleksbehov var för bra för att låta gå till

spillo. Med en bamsekram omfamnade han sin hustru och han lät henne leda dem till en plats vid en av pelarna. Ömt lade hon sina handflator över hans öron och dirigerade sin mun mot hans läppar. Han njöt till fullo av den långa, passionerade kyssen.

När vinden förde med sig ljudet av en bilmotor, förstod Sofia att det var endast några sekunder kvar. Bilen hade nått näset, varifrån bilens ljud hördes till deras strand och gård. Hunden en våning ovanför hade redan spetsat öronen och hört ankomsten en eller två sekunder tidigare. Sofia hörde trummandet av tassarna från en 30 kg tung schäferhund som rusade med alla krafter över verandans golv. Sofia kysste Atte allt hetare och tryckte sina händer mot hans öron för att han inte skulle höra faran.

Med hela sin kroppsvikt ställde Titti sina framtassar på krukan, som stod på den plats dit tiken alltid brukade rusa för att titta på antågande bilar. Så fort hunden såg bilen över krukan, började den skälla. Vid det laget hade krukan redan vält över terrassens kant och föll tungt en våning nedåt.

Sofia kämpade med tre uppgifter samtidigt. Hennes läppar och tunga distraherade Atte. Hennes blick sneglade uppåt mot verandan och krukan, som gav vika under hundens tyngd och tassar. Hon samlade krafterna i sina händer för att styra Attes huvud mot den fallande döden. Allt skedde så snabbt att Atte knappt hann registrera Tittis oväntade skall.

Bilens chaufför, Attes brorson, närmade sig den ståtliga herrgården och han förväntade sig höra Tittis sedvanliga skall under vilken sekund som helst. Välkomsthälsningen hördes men samtidigt såg han något konstigt. Från verandan störtade en kruka rakt på en man som han genast identifierade som farbror Atte. Han såg ut att brottas med sin hustru Sofia, vilket förbryllade Attes brorson. Det olycksbådande kraset från krukan – eller Attes huvud – hördes till och med över motorljudet. Attes brorson tvärbromsade. Han rusade ut från bilen.

Det fruktansvärda kraset skrämde henne, och Sofia dämpade sitt spontana skrik till en gäll flämtning. Attes kropp spändes i hennes omfamning, men blev därefter omedelbart slapp. När hon såg blodet forsa ut från ett sår i hans bakhuvud och nacke, förstod hon att planen hade lyckats. Atte sjönk ihop som en säck mellan hennes armar och när hon såg hans förbluffade, oseende blick, blev hon ännu mera övertygad om att det hade gått som planerat.

Sofia tittade uppåt och möttes av djurets blick. Något hade förändrats i Tittis blick sedan stunden några minuter tidigare, då hunden hade tittat på henne med sina stora, bruna ögon. Till Sofias förvåning stirrade hunden inte på resultatet av sitt verk, sin livlöse husse, utan på henne. Tikens gamla, kloka blick genomborrade Sofia som om hundens matte var något att sikta på. För en sekund var Sofia orolig för att djuret skulle hoppa på henne uppifrån.

Samtidigt hörde Sofia att springande steg var i antågande. Vittnet till Atte Strömstams död, hans brorson, närmade sig och Sofia var tvungen att fortsätta sitt skådespel. Som en hund ylade hon chock, saknad och förtvivlan. Över sin döda äkta hälft.

KAPITEL 1

Början av augusti

Söndag

”Men det gick inte exakt som hon hade planerat?” konstaterade Stefan med en frågande röst.

”Nej, Atte dog alltså inte, utan blev totalförlamad”, sade Levi med en ödesdiger ton.

”Och allt detta skedde i september ifjol, och nu dog han i maj”, fortsatte Stefan. ”För tre månader sedan.”

Ingen av oss sade något. Det behövdes en stunds tystnad för att allt det hemska skulle sänka sig in i våra sinnen. Jag hade hört Levi berätta den fruktansvärda historien, men ville inte lyssna mera. Det kändes som om mina händer ville slå mot mina öron så att jag inte skulle behöva höra mera. Eller så att jag inte skulle behöva höra ett hundskall, eller trummande hundtassar, som varnade för en antågande död. Det kändes som om en alltför stor muntugga höll på att pinsamt långsamt sjunka ned mot magsäcken.

Jag tittade på de råa biffarna på tallriken framför oss, och kände hur aptiten gick upp i rök. Jag gick till fönstret och tittade ut över fjärden.

Framför fönstret vilade skärgården i all sin prakt. Vi befann oss på en mindre udde, som var en del av Hangö udd. Vi befann oss i herrgården, där det hemska hade skett. Jag önskade att historien hade varit en spökhistoria utan verklighetsgrunder, men den var lika sann som att jag hette Jonas Österfelt och att jag var en arbetslös förlorare, som lekte privatdetektiv. Och

att jag hade tillkallats till Västnyland för att bekanta mig med den hänsynslösa Sofia Strömstam.

Jag följde synfältet över fjärden till stranden mittemot. Jag föreställde mig bilen, som körde vid stranden, och jag fortsatte min blick till näset, där den föreställda bilen skulle vara två minuter senare. Sedan följde jag vägen, som ledde rakt till herrgården, där vi befann oss. Under den minut som bilen körde från näset till herrgårdens förgård, hade Levi Strömstam sett sin farbror bli utsatt för ett fruktansvärt mordförsök. Levi var nu i full färd med att berätta sin historia för Stefan Rundberg och mig.

Polismannen Stefan Rundberg hade ringt mig dagen innan och frågat om jag fortfarande var intresserad av att utreda brott, som polisen inte undersökte aktivt längre. Jag hade bett honom att berätta mera och jag hade fått höra historien om Atte Strömstam och hans mordiska fru Sofia. Attes brorson Levi var fullt övertygad om hur Sofia hade planerat mordet på sin make även om inget kunde bevisas. Levis goda vän, polismannen Stefan Rundberg, hade inte kunnat hjälpa honom mera. Levi hade lovat en stor ersättning för den som fick fast Sofia, och det hade väckt mitt intresse. Jag hade lovat att resa till Hangö för att lyssna på hela historien. Dessutom ville jag inte vara till besvikelse för Stefan Rundberg, som hade hjälpt mig med ett fall några månader tidigare.

Mina tankar gick tillbaka till människors hänsynslösa grymhet. Det var något som jag inte hade kunnat förknippa med Västnyland, den trygga region där jag hade vuxit upp. Därifrån hade jag själv flyttat för 20 år sedan. För några månader sedan hade jag återvänt till min hembygd för att reda ut ett dödsfall. Jag hade bränt mina fingrar rejält och rest till Thailand för att slicka mina sår tillsammans med min barndomskamrat Peter Ginst. Efter resan hade jag varit glad och optimistisk en tid, men sedan hade mina arbetslösa demoner börjat pina mig igen. Jag hade varit besviken på min barndom, mina vänner, min arbetsförmåga, allt. Tills en ny människas hänsynslösa grymhet

hade lockat mig till en privatdetektivs sysslor igen. Ett nytt fall. Sofia Strömstam.

Jag lyfte mina fingrar mot min näsa, för jag behövde känna något behagligt medan den obehagliga berättelsen vecklades upp för mig. Tidigare samma dag hade jag plockat sensommarens smultron, och den söta doften hade fastnat under mina naglar.

”Jag förstår att vi har mycket att reda ut”, sade jag med en djup suck. ”Både mordförsöket på Atte och det som slutligen blev hans död.”

”Betyder det att du åtar dig fallet?” frågade Levi Strömstam förhoppningsfullt.

”Jag vet inte ännu”, sade jag. ”Vi måste gå genom allt det som hänt så att jag kan uppskatta hur många intervjuer jag blir tvungen att utföra. Jag förstår att vi har en tidsgräns inblandad också, och att det påverkar målet med undersökningarna.”

”Nåväl”, sade Levi otåligt. ”Vi får väl ta en sak i gången. Vad skall vi börja med? Bakgrundsfakta?”

”Det låter bra”, sade jag vänligt.

”Och jag skjuter in lite myndighetssynpunkter ifall det behövs”, sade Stefan.

”Atte Strömstam förtjänade sina miljoner för tjugo år sedan. Han var en pionjär med IT-komponenter och han jobbade dag och natt. När han erbjöds miljoner för sina uppfinningar, var han inte sen att tacka ja. Ett storföretag ville ta över hans företag och han fick själv möjligheten att varva ned. Atte lyckades investera sina miljoner väl och han levde gott under sina sista 20 år.”

Jag försökte lägga mina egna tankar åt sidan. För tjugo år sedan hade jag själv utexaminerats från universitet, fått ett arbete inom mediebranschen, och sedan hade jag blivit arbetslös. Mina dagar var inte en finansiell kamp för

jag levde med små inkomster men små utgifter i min egna, lilla bostad i Vallgård i Helsingfors. Bristen på arbete gjorde mig ändå bitter. Jag hade svårt att förstå människor som kunde få ett arbete, men som inte ville utnyttja möjligheten. Oberoende av om man inte behövde en lön för att klara av sina utgifter eller inte.

”För fem år sedan lämnade Atte sitt ungkarsliv bakom sig”, fortsatte Levi. ”Först som 50-åring. Han träffade den vackra, blonda Sofia Andersson, och de gifte sig även om det var en 25 års åldersskillnad mellan dem. Sofia flyttade in här på herrgården, som Atte hade köpt för 10 år sedan. Lappkulla herrgård hade tidigare tillhört Strömstams släkt och därför köpte han den gärna. Strömstams har bott på Hangö udd under flera generationer redan. Men nu är hela släktens framtid beroende av mig. Atte är nu död, liksom hans bror, min pappa, som dog i leukemi för tio år sedan.”

Jag förstod betydelsen av släktband och deras förbindelser till vissa orter. Själv hade jag vuxit upp i Fiskars bruk, där gamla finsmedssläkter fortfarande stolt presenterade brukets gamla byggnader, där deras förfäder hade jobbat från morgon till kväll. Jag hade också tillbringat tid i von Dunderholms herrgård Lillböle som liten, eftersom Hubertus von Dunderholm hade varit min barndomsvän. Lillböle liknade faktiskt lite Lappkulla.

”Så vi kan anta att motivet har att göra med arvet efter Atte”, sade jag surt. von Dunderholms arvstvist var fortfarande alltför färskt, liksom allt det utnyttjande som förknippats med det några månader tidigare.

”Naturligtvis” grymtade Levi. ”Atte har inga andra arvingar än Sofia och jag. Jag ärver ingenting, eftersom jag inte är en direkt bröstarvinge, så allt går till Sofia.”

”Men det förändras om det visar sig att Sofia har utfört mordet för att få tillgång till sin mans arv”, påpekade Stefan. ”En brottsling skall inte få bära frukterna av ett brott, som han har begått. Om det visar sig att Sofia har

mördat Atte för att få hans arv, kan dödsboets förrättare kräva att arvet inte går till henne utan till nästa i arvsordningen.”

”Attes brorson”, sade jag med blicken fäst i Levi. Jag hoppades att jag inte skulle bli förd bakom ljuset och utnyttjad i denna tvist. Att det inte skulle visa sig att Sofia trots allt var oskyldig och att min uppdragsgivare gjort allt för att förvirra poliser och förrättare för att få tillgång till arvet.

”Om vi antar att Sofia är skyldig”, sade Stefan, ”... vilket vi alltså inte har kunnat bevisa, finns det en risk att hon får arvet, flyttar det till ett annat konto och använder arvet. Oberoende av om det dyker upp bevis för hennes skuld senare. Hon kan till och med bli dömd till fängelse, och sedan använda pengarna i ett skatteparadis senare när hon har blivit frigiven. Utan att vi i praktiken kan göra något.”

”Därför är det viktigt att vi hittar bevis mot henne innan arvet betalas ut”, tillade Levi.

Jag kände att vi höll på att komma till kritan.

”Boets förrättare har alltså gett en tidsgräns”, sade jag bister.

”Ja, förrättaren anser att det inte finns något skäl att hålla arvet från änkan, då det inte finns några som helst bevis mot henne. Bouppteckningen har varit klar en tid redan och arvet kommer att betalas ut åt henne om två veckor.”

Levi såg ynklig ut. Stefan såg medlidsamt på sin vän. Jag tittade på dem båda som om det låg en hund begraven. Det kunde inte vara sant. En mörderska skulle bli rik om två veckor, om vi inte hittade bevis mot henne innan dess. Det kändes svårt att arbeta under en tidspress. Trots det var jag intresserad.

”Berätta lite mera om arvet”, sade jag. ”Det består alltså av herrgården och pengar, antar jag. Fanns det äktenskapsförord, till exempel?”

Barndomens Västnyland kallar på amatördetektiven Jonas Österfelt igen! Hans uppdrag är att bevisa en nybliven änkas skuld till hennes makes död. Hur skall Jonas lyckas med det som polisen har misslyckats med? Samtidigt drabbas Jonas av en personlig tragedi och sanningen börjar se allt mindre entydig ut. I ett sommarvarmt Raseborg och Hangö gäller det för Jonas att identifiera vem som har något att sikta på.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi